Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

15.10.2019

KEHA/3386/2019

Eduskunnan liikennejaosto

Liikennejaoston kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö

Vuoden 2020 talousarvioesitys, mm. keskeiset panostukset ja kehittämiskohteet ja mahdollisuudet väyläverkon korjausvelan kasvun vähentämiseen- Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto

Asia: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Varsinais-Suomen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen toiminta-alue on Satakunta ja Varsinais-Suomi. ELY-keskus antaa asiakohdassa mainitusta seuraavan lausunnon.

Vuoden 2020 talousarvioesitykseen perusväylänpitoon kohdennettu lisärahoitus on erittäin tarpeellinen varsinkin tieverkon kunnon parantamisen näkökulmasta. Lisärahoituksella mahdollistetaan korjausvelan pysäyttäminen ja saman rahoitustason jatkuessa pidemmällä aikajänteellä korjausvelkaa pystytään myös vähentämään. Korjausvelan vähentäminen on keskeistä erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytysten varmistamiseksi. Rahoituksen nosto mahdollistaa myös jonkin verran alueen kehittämistä ja liikenneturvallisuutta parantavia investointeja. Ensi vuodelle esitetystä lisärahoituksesta merkittävä osa kohdentuukin parantamishankkeisiin, mikä hidastaa erityisesti vähäliikenteisen tieverkon korjaamista. Korjausvelan hallitsemiseksi elinkaarikustannusten kannalta järkevällä tavalla lisärahoituksen pysyvyys on varmistettava pitkäjänteisesti.

Tiestön talvikunnossapitoon osoitetulla koko maan 20 miljoonan euron pysyvällä korotuksella parannetaan erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä keskivilkkailla tieosuuksilla. Lisärahoituksellakaan ei kuitenkaan pystytä takamaan täysin tasalaatuisia ajo-olosuhteita, sillä erityisesti rannikon nopeat sääolosuhteiden muuttumiset ja päällysteiden epätasaisuus heikentävät ajoittain vaaditun laatutason saavuttamista.

Päällysteiden ylläpidon kuluvan vuoden alhainen rahoitustaso on mahdollistanut ainoastaan vilkkaiden pääteiden kunnon säilyttämisen. Erityisesti vähäliikenteisen päällystetyn tiestön kunto on huonontunut ja tästä tiestöstä on alueellamme lähes viidennes laatutason alittavassa kunnossa. Vuoden 2020 perusväylänpidon rahoitustason nosto mahdollistaa myös muun kuin vilkkaan tieverkon kunnostamista, lisäksi pystytään toteuttamaan elinkaareltaan pidempikestoisempia ja taloudellisesti tehokkaampia ratkaisuja.

Alueellamme on runsaasti korjausta odottavia huonokuntoisia ja/tai painorajoitettuja siltoja. Korjattavien siltojen määrä kasvaa jatkossa ikäjakauman takia edelleen. Silloista on nykyisin paljon tyydyttävässä kunnossa olevia siltoja, joita pitäisi päästä optimiaikataulussa korjaamaan ennen kuin niistä tulee huonokuntoisia ja korjauskustannuksiltaan kalliimpia. Erikoispiirteenämme on myös se, että korjausta odottaa useita suuria ja siten kalliita siltoja. Painorajoitettuja siltoja on alueella vielä 72 kappaletta, joista useat haittaavat elinkeinoelämän kuljetuksia kasvattaen logistiikkakustannuksia. Ensi vuoden talousarvioesitys mahdollistaa entistä enemmän sillankorjauksia, mutta tarpeiden ollessa suuret pitäisi korjausmäärää edelleenkin lisätä. Korjausvelkaa on myös varusteissa ja laitteissa, joista ELY-keskuksen alueella kiireellisimpinä korjausta odottavat suuret rummut ja tievalaistuspylväät.

Korjausvelan hallinnan ja vähentämisen kannalta on keskeistä pysyvä ja riittävän perusväylänpidon rahoitustason säilyminen, TAE2020 esityksen mukainen perusväylänpidon rahoitustaso on hyvä alku korjausvelan hallitsemiseksi.

Vuoden 2020 perusväylänpitoon esitetty rahoitus mahdollistaa alueellisesti ohjelmoitavia investointeja jonkin verran. Näiden toteuttaminen on jo vuosikausia ollut hyvin vähäistä ja maankäytön kehittymisen sekä liikenneturvallisuuden näkökulmista tarpeita on viime vuosilta kasautunut runsaasti. Jatkossa olisi tarpeen varmistaa myös alueellisten investointien ohjelmoinnin tapahtuvan alueilla, millä mahdollistetaan kiireellisimpien hankkeiden toteutuminen sekä sidosryhmien osallistuminen hankevalintoihin. Kävelyyn ja pyöräilyn edistämiseen esitetty määräraha (koko maa 24,5 milj. euroa) on myönteinen askel kohti kestävämpien liikkumismuotojen käytön lisäämistä.

Yksityistieavustuksiin koko maahan osoitettu 20 milj. euron määräraha mahdollistaa entistä enemmän yksityistieverkon kunnostamista.

Saaristo- ja yhteysalusliikenteen ostot ja kehittäminen (31.20.54) määrärahan lisääminen 1,15 miljoonalla eurolla on myönteistä ja se mahdollistaa yhteysaluslaitureiden korjaamista. Ilman turvallisia ja toimivia laitureita yhteysalusliikennettä ei voida järjestää. Korjattavat laiturit on rakennettu 70- ja 80-luvuilla ja tarkastusraporttien mukaan niiden käyttöikä päättyy noin viiden vuoden kuluessa.

Myönnetyn lisärahoituksen turvin tehtävien toimenpiteiden toteutuksen haasteena ovat ELY-keskuksen toimintamenojen niukkuus ja nykyisten henkilöresurssien vähäisyys. Siksi talousarviossa on tarpeen kiinnittää huomiota myös ELY-keskusten toimintamenojen riittävyyteen.

Johtaja Matti Vehviläinen

Varsinais – Suomen ELY –keskus
Liikenne ja infrastruktuuri